

OHJEET PERUSKOULUILLE KOULUN ULKOPUOLELLA TAPAHTUVAA OPETUSTA JA OPINTORETKIÄ VARTEN

1140/60/604/2006

KOLA § 62

Opetushallitus on antanut 20.4.2006 opetuksen järjestäjille sekä peruskouluille liitteenä olevat kouluretkien ja leirikoulujen maksuttomuutta koskevat ohjeet. Ohjeet otetaan käyttöön Lappeenrannan kaupungin peruskouluissa 1.8.2006 alkaen. Lappeenrannan kaupungin koulutuslautakunta on antanut peruskouluille ohjeet leirikouluja ja opintoretkiä varten 15.4.1997. Koska ohje on lähes kymmenen vuotta vanha, on tarpeen uudistaa ohje ja huomioida ohjeistuksessa myös Opetushallituksen antamat uudet ohjeet.

Yleistä

Koulun ulkopuolella annettavalla opetuksella luodaan toimintakulttuuria, johon kuuluu vuorovaikutus ja yhteistyö ympäröivän yhteisön kanssa. Retkien ja vierailujen avulla voidaan myös monipuolistaa oppimisympäristöä ja edistää oppiaineelle ominaisten menetelmien ja työtapojen käyttöä. Oppilaiden aktiivisuutta ja oppimismotivaatiota parantaa se, että asioita päästään oppimaan ja harjoittelemaan autenttisissa ympäristöissä ja tilanteissa. Koulun ulkopuolella annettava opetus on myös omiaan lisäämään oppilaiden hyvinvointia ja osallistuvaa kansalaisuutta. Vuoden 2004 perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa korostetaan kaikkien näiden seikkojen tärkeyttä opetuksen toteuttamisessa.

Kohteet

Alimpien vuosiluokkien oppilaiden retket tehdään koulun ja kaupungin lähiympäristöön. Vuosiluokilla 1-6 retket ja leirikoulut tehdään Suomeen, mutta esimerkiksi ulkomaisen ystävyyskoulutoiminnan puitteissa tästä periaatteesta voidaan poiketa.

Vuosiluokkien 7-9 ja lisäopetuksen oppilaat voivat tehdä retkiä myös ulkomaille, mutta kohteiden valinnassa on syytä noudattaa kohtuullisuutta, jotta varainhankinta ei aiheuta liian suuria ponnistuksia.

Kohteista päätetään yhdessä huoltajien kanssa silloin, kun retkien toteuttaminen edellyttää varainhankintaa, johon huoltajien toivotaan osallistuvan.

Suunnittelu ja hyväksyntä

Opetuksen järjestäjän velvollisuutena on laatia opetussuunnitelmaan perustuva vuotuinen suunnitelma, jossa määrätään muun muassa opetustunneista, työajoista, opetuksen yhteydessä järjestettävästä

muusta toiminnasta ja koulun ulkopuolella annettavasta opetuksesta. Opetuksen käsite kattaa näin myös kaikki koulun työaikana toteutetut ja vuotuisen suunnitelmaan kirjatut retket, vierailut ja muun vastaavan koulun ulkopuolella tapahtuvan toiminnan.

Lappeenrannan kaupungin kasvatus- ja opetuslautakunta päättää opetussuunnitelmaan perustuvan vuotuisen suunnitelman perusteista. Kasvatus- ja opetuslautakunta on sisällyttänyt peruskoulujen vuosisuunnitelmaan sivun *koulun työjärjestyksestä poikkeavaa toimintaa* varten.

Koulun opintoretkisuunnitelma sisällytetään vuosisuunnitelman sivulle *työjärjestyksestä poikkeava toiminta*, jonka opetuspäällikkö hyväksyy. Vuosisuunnitelmaan merkitään suunnitellun kokopäiväretken tai leirikoulun ajankohta, kesto (1 pv / 2 pv) ja vuosiluokat, jotka aikovat tehdä retken lukuvuoden aikana. Mikäli retki tehdään ennen vuosisuunnitelman tarkastamista, koulu toimittaa opetuspäällikölle erikseen sivun *työjärjestyksestä poikkeava toiminta* hyväksyttäväksi. Tällöin sivuun liitetään vuosisuunnitelman muutos-lomake. Koulu voi lukuvuoden aikana esittää vuosisuunnitelmansa muuttamista *työjärjestyksestä poikkeavan toiminnan* osalta.

Opintoretkien yksityiskohtainen suunnittelu tehdään hyvissä ajoin ennen retkeä ja koulun rehtori hyväksyy suunnitelman. Retkisuunnitelmat liitetään koulun vuosisuunnitelmaan. Suunnitelluista retkistä tiedotetaan huoltajia hyvissä ajoin ennen retkeä.

Ulkomaille tehtävät retket ja leirikoulut hyväksyy kasvatus- ja opetus-toimenjohtaja.

Oppilaan työjärjestykseen sisältyvien oppituntien puitteissa koulun ulkopuolelle tehtävät retket ja niiden suunnitelmat hyväksyy koulun rehtori.

Valvonta

Alakoulujen ja erityisluokkien retkillä vastuullisena valvojana toimii luokanopettaja. Suositeltavaa on, että hän käyttää siinä virkatehtävässään apuna oppilaiden huoltajia. Yläkoulussa valvojana toimii luokanohjaaja tai luokkaa opettava opettaja. Jos ryhmä yöpyy, tulee sillä olla vähintään kaksi valvojaa (työille ja pojille erikseen).

Valvonta on virkatehtävä, mistä johtuen siitä vastuullisena ei voi toimia koulun ulkopuolinen henkilö.

Rahoitus

Koulujen opetussuunnitelman ja vuotuisen suunnitelman mukaisen retki- ja vierailutoiminnan järjestämisestä aiheutuneet kuljetus- ja pääsymaksukulut rahoitetaan ensisijaisesti koulun käyttömäärära-

hoilla kunakin vuonna käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa. Koulujen käyttömääräraha päätetään vuosittain kasvatus- ja opetuksen käyttösuunnitelmassa. Laskentaperusteisiin on sisällytetty laskennallinen määräraha opetuskohteisiin tapahtuvia kuljetuskustannuksia varten.

Lisäksi koulun opintokäyntejä ja –retkiä, leirikouluja sekä opetukseen liittyviä tapahtumia voidaan tukea oppilaiden ja huoltajien yhteisesti keräämillä varoilla. Varojen keruun tulee olla oppilaille ja huoltajille vapaaehtoista. Jokaisella oppilaalla tulee olla mahdollisuus osallistua koulun opetussuunnitelman ja siihen perustuvan vuotuisen suunnitelman mukaiseen toimintaan huolimatta siitä, onko hän tai hänen huoltajansa osallistunut varojen keräykseen.

Huoltajien suorittama varojenkeruu voi tapahtua itsenäisesti siten, että koulu ei ole keruussa mukana lainkaan. Tällöin huoltajat suunnittelevat ja toteuttavat varojen keruun itse ja päättävät, miten varat annetaan oppilaiden toimintaa varten. Varojen keräämisen ja käytön periaatteet on hyvä selkeyttää heti suunnittelun alussa koulun kanssa neuvotellen, sillä valmistautuminen esimerkiksi leirikouluhankkeisiin saattaa kestää useamman vuoden.

Huoltajien varojenkeruu voi tapahtua myös yhteistyössä koulun kanssa, jolloin huoltajat ja koulu yhdessä päättävät varojen keruun ja käytön periaatteista.

Molemmissa tapauksissa koulu viime kädessä vastaa siitä, että kaikilla oppilaille on yhdenvertainen mahdollisuus osallistua toimintaan.

Lisäksi varainkeruussa on huomioitava seuraavaa:

- arpajaispalkintojen ym. ”kerjäämiseen” yrityksiltä tulee suhtautua pidättyvästi
- oppilaiden vanhempien rahoitusta tulee välttää
- varojen keräystoimintojen laillisuus ja lupien tarpeellisuus tulee selvittää
- matkalla mukana olevat huoltajat vastaavat itse kustannuksistaan

Turvallisuus

Opintoretkiä ja leirikouluja suunniteltaessa tulee etukäteen tarkkaan huomioida mahdolliset riski- ja onnettomuusvaarat. Oppilaille tulee antaa mahdollisimman selkeät ja yksityiskohtaiset ohjeet eri tilanteisiin. Myös oppilaiden omaa vastuuta itsestään ja toisistaan tulee korostaa ja heille tulee tehdä tiетäväksi, että koko matka tai leirikoulu on kouluaikaa, jolloin toimintaan valvojan antamin ohjein ja koulun järjestyssääntöjen mukaisesti.

Ennen leirikouluun lähtöä vanhemmille olisi hyvä pitää vanhempainilta, jossa selvitetään oppilaiden vastuu ja muut seikat. Myös kirjallinen ilmoitus huoltajille on syytä tehdä.

Mikäli opintoretki tai leirikoulu on merkitty vuosisuunnitelmaan asian mukaisella ja tässä ohjeistossa mainitulla tavalla, ovat oppilaat tapaturmavakuutetut kaupungin vakuutuksella. Se ei kata esimerkiksi sairaudesta johtuvia kustannuksia. Siksi onkin syytä keskustella huoltajien kanssa erityisesti leirikouluun lähdeäessä siitä, kattavatko oppilaiden omat vakuutukset sairaustapaukset ja tarvitaanko lisäksi esim. erillistä matkavakuutusta koko ryhmälle.

Ruokailu

Leirikouluihin ja luokkaretkille on mahdollisuus saada koululta eväät. Eväisiin tai niitä vastaavan rahallisen korvauksen maksamiseen liittyvät ohjeet annetaan kouluille erikseen.

Kotj Kasvatus- ja opetuslautakunta hyväksyy edellä esitellyt ohjeet koulun ulkopuolella tapahtuvaa opetusta ja opintoretkiä varten noudatettaviksi Lappeenrannan kaupungin peruskouluissa 1.8.2006 alkaen ja kumoaa samalla koulutuslautakunnan 15.4.1997 antamat leirikoulu- ja opintoretkiohjeet.

Kola Käsittely:
Kasvatus- ja opetustoimenjohtaja teki muutetun päätösehdotuksen:

Kasvatus- ja opetuslautakunta hyväksyy edellä esitellyt ohjeet esiopetuksen ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa opetusta ja opintoretkiä varten noudatettavaksi Lappeenrannan kaupungin esiopetuksessa ja peruskouluissa 1.8.2006 alkaen ja kumoaa samalla koulutuslautakunnan 15.4.1997 antamat leirikoulu- ja opintoretkiohjeet.

Hyväksyttiin kasvatus- ja opetustoimenjohtajan muutettu päätösehdotus.